

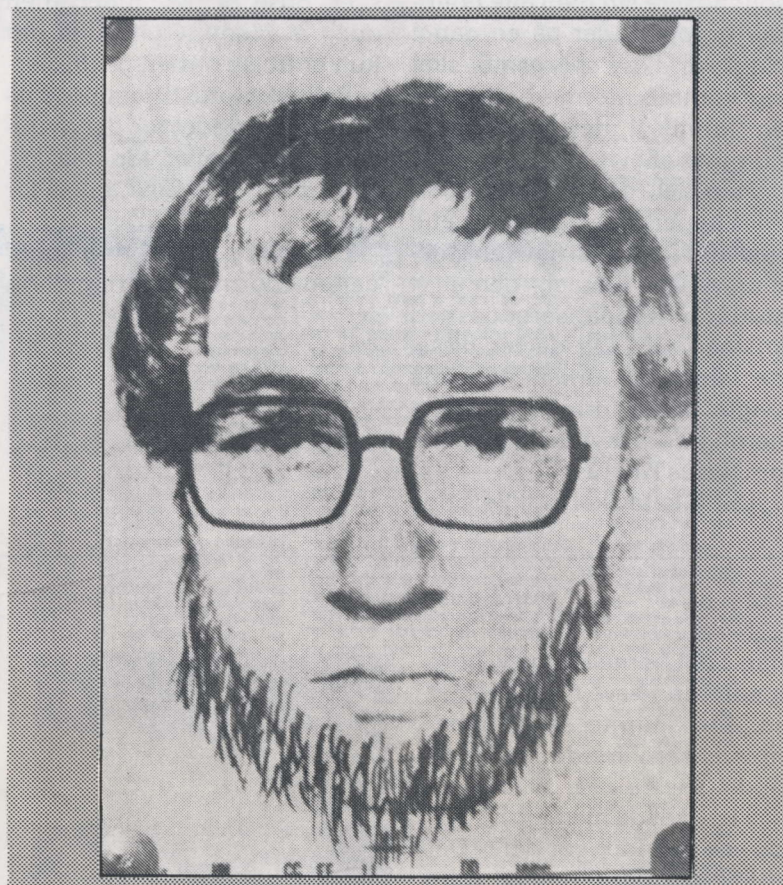
Nye »knivstikkere«

I Apostlenes Gerninger 21,38 er omtalt nogle »knivstikkere«. Det var folk, der før og under opstanden mod romerne, som resulterede i templets ødelæggelse i år 70 e. Kr., snigmyrdede folk, ikke blot romere, men også med-jøder, der stillede sig venligt til den romerske besættelsesmagt. Disse *sicarier* (af *sica* = dolk) dannede en yderligtgående fløj af zelotbevægelsen.

I dag findes de i Israel igen.

I marts og april måned er de gået til angreb mod med-jøder, som de finder er for PLO-venlige, heriblandt et Knesset-medlem, en journalist og en dagbladsejer. I slutningen af april satte de ild til det hus, der tilhører Amos Schocken – en kendt person, der ejer to dagblade og en række ugeblade. En talsmand for »Sicarii« sagde, at angrebet var sat ind, fordi Schocken skadede den israelske moral gennem artikler, der blev bragt i hans dagblade.

Andre angreb er udført mod fx en jødisk familie, som havde nære venskabs-forbindelser til en arabisk familie. Den 10.

Det israelske politi offentliggjorde bl.a. denne tegning på morderen, der i april skød en araber ved Jaffaporten i Jerusalem. Tegningen er lavet ud fra øjenvidners beskrivelse af morderen.

april begik de nye sicarier deres første mord, da en af deres medlemmer skød en araber og sårede to andre ved Jaffaporten i Jerusalem.

Det ser ud til, at der i det mindste er to grupper, én, som kalder sig *Sicarii*, og som har tilholdssted i Jerusalem, og en gruppe i Tel Aviv, som benytter

navnet *Sicarikin* – et navn, der lægger sig op af det aramaiske navn.

En leder i *Jerusalem Post* skriver om denne undergrundsbevægelse under overskriften: »Terrorister i vores midte«. Det nævnes, at selv om de oprindelige sicarier hævdede, at de forsvarede den jødiske suverænitet imod den romerske besættelsesmagt, medførte deres kamp alligevel, at de kastede det jødiske folk ud i en malmstrøm af ødelæggelse, som førte til det længste eksil i jødedommens historie overhovedet. Dette opnår de moderne sicarier næppe, skriver Jerusa-

lem Post. Men den skade, som de også kan gøre, er umådelig.

Ministerpræsident Shamir har på det kraftigste taget afstand fra de moderne sicariers metoder.

Den uomgængelige pligt

Det var ikke uden en vis spænding, at jeg skrev til den israelske afdeling for »Lausanne-rådet for jødemission« (LCJE), efter at jeg havde erfaret, at de var fremkommet med en udtalelse om *kristen zionisme* – og bad om at få den tilsendt. Den blev tilsendt og bringes i sin fulde ordlyd og i dansk oversættelse på side 3.

I omfang er udtalelsen lille, men indholdet af stor betydning. Selv om der er punkter, som man godt kunne tænke sig at få uddybet, indeholder udtalelsen nogle signaler, som ikke er til at tage fejl af.

Det er for det første velgørende at læse, at *nogle* kristne jøder både tør hævde, at det jødiske folk har ret til landet Israel, og samtidig sige, at evangeliet ikke nødvendigvis medfører én bestemt holdning til zionisme. Når jeg udtrykkeligt skriver

nogle, hænger det sammen med, at der ikke er nogen grund til at skjule, at der er *andre* messianske jøder, der vil have svært ved at give denne sidste indrømmelse. I denne sammenhæng er det også velgørende at læse, at Israels ret til eksistens inden for sikre grænser, ikke medfører, at man så – med Bibelen i hånden – trækker disse grænser.

Det er for det andet vigtigt, at udtalelsen klart siger, at kærlighed til Israel i form af humanitær hjælp ikke kan fritage kirken for dens pligt til at forkynde evangeliet for Israel. Og i forlængelse heraf, at Israel ikke kan få sand trøst uden sin Messias – hvilket vil sige: uden at tro på Jesus af Nazaret.

Vi kristne af hedensk rod kan have mange forskellige opfattelser af, hvilke politiske løsninger, der er bedst egnede til at

løse den spændingsfyldte situation i Mellemøsten. I sig selv er der ikke noget bemærkelsesværdigt i det. Der er heller ikke noget underligt i, at vi kan have forskellige meninger om, hvilke politiske grupperinger i Israel, vi mest bør solidarisere os med. Man kan nemlig ikke solidarisere sig med alle politiske grupperinger på en gang! Nogle af disse spørgsmål skal jeg komme nærmere ind på i en kronik i det kommende nummer af avisen.

Men det, den omtalte udtalelse peger på, er *ikke*, at vi alle nødvendigvis skal have ens mening om alt i Israel, men at vi støtter og solidariserer os med *kristne jøder*. Og det er disse, der siger, at kirken ikke må svigte sin vigtigste opgave, nemlig at forkynde evangeliet om Jesus Kristus.

Dette kald skal vi ikke sidde

overhørigt. Det er ikke et kald, som er konstrueret af os hedningekristne. Men formidlet af en gruppe messianske jøder i Israel i dag udtrykker det, hvad apostlen Peter for snart 2000 år siden sagde, og som den kristne kirke har som sin egentlige opgave at få sagt til alle mennesker, også til ikke-jøder, men uden at glemme jøder: at der kun er frelse i troen på Jesus.

Politisk støtte til Israel må ikke træde i stedet for det at forkynde evangeliet for alle folkeslag, for jøde først, og så for græker.

I denne opsummering ligger der en enorm udfordring til os.

Kai Gjes-Jensen

Mit jødiske køkken

Chr. Erichsens Forlag.
192 sider, kr. 268,-.

»Det er en almindelig antagelse, at det mest benyttede samtaleemne her i landet er vejret. Alle taler om det, men ingen gør noget ved det, hævder man.

Sandheden er nok, at alle taler om vejret, men da man ikke kan gøre noget ved det, så er det emne hurtigt overstået. Derfor bliver vejret som samtaleemne klart overgået af det emne, som hedder mad. For det kan man gøre noget ved«.

Sådan skriver overrabiner Bent Melchior i forordet til Ramona Bachmanns bog *Mit jødiske køkken – året rundt*. Melchior understreger, at det er en jødisk kokebog og skriver også: »Selv om Bibelen understreger, at mennesket ikke lever af brød alene, så har jøder ikke været asketer eller kostforagtere. Man kunne på grund af fattigdom spise meget spartansk i hverdagen, men når det blev shabbat og helligdag, så samlede man til festmåltid.«

Kokebogen

Med kokebogen i hånden er der lagt op til fest. Først tages der fat på sabbats-retter, hvorefter forfatteren følger den jødiske festkalender og »serverer« den ene indbydende opskrift efter den anden – alt sammen sat meget overskueligt op og rigt illustreret. Desuden inde-

holder bogen små afsnit om jødiske spiselove (Kashrut), den jødiske slagteform, det jødiske år og familiefester. Og der er – naturligt nok – også et af-

snit om vinen i jødedommen.

Forfatteren

Ramona Bachmann har boet i Danmark i 24 år. De sidste år

har hun skrevet om kosher gastronomi i bladet »Jødisk Orientering«. Hun har desuden undervist i kosher madlavning på Københavns jødiske Carolineskole. Hun er født i Bombay og uddannet i hotel- og turistindustrien i Israel.

For jøder, men...

Som allerede understreget er kokebogen beregnet for jøder. Men vi andre kan måske alligevel have en del fornøjelse af at kigge med og måske også smage på retterne. (Ja, Fallafelopskriften er der også!)

Kort tid før påske fik jeg en opringning fra en ung kristen pige, som har været kibbutz-volontør i Israel. Hun havde lyst til at lave noget jødisk mad i forbindelse med påsken. God idé. Vi kunne hjælpe hende med en jødisk kokebog på engelsk. Men nu er der altså også en på dansk – og med et internationalt jødisk tilsnit. En oplagt gaveidé til dem, der godt vil forsøge sig med jødisk mad en gang imellem.

Til Guds ære

Hvad måltidsfællesskabet betyder i en jødisk sammenhæng, skriver Melchior glimrende om i forordet til bogen:

»Fællesskabet omkring spisebordet begrænsede sig ikke

til den materielle nydelse. Måltidet udviklede sig til en gudstjeneste, og den jødiske tradition gjorde bordet til afløser for alteret i det ødelagte tempel. Den kvinde, der stod for madlavningen blev ikke betragtet som tyende, men som helligdommens tjener, og derfor kunne det selvfølgelig ikke være ligegyldigt, hvad der kom ud af anstrengelserne. Ramona Bachmanns bog vil hjælpe tempeltjenere af begge køn i deres bestræbelser, så fællesskabet omkring spisebordet i endnu højere grad vil blive til glæde for mennesker og til Guds ære«.

Kai Kjær-Hansen

